

Holstenkosken patohankkeeseen osallistuminen

Kaupunkikehityslautakunta 31.05.2022 § 119
2769/10.03.01.05/2022

Valmistelija

ympäristönsuojelutarkastaja Jaana Röytiö, jaana.roytio@salo.fi, 02 778 7801, kaupunkikehitysjohtaja Mika Mannervesi, mika.mannervesi@salo.fi, 02 778 5001

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalouspalvelut on käynnistänyt hankkeen Kiskonjoen vesistöissä sijaitsevan Aneriojoen Holstenkosken kunnostamiseksi. Hanketta on suunniteltu yhteistyössä mm. Salon kaupungin, Valonian, Varsinais-Suomen maakuntamuseon, WWF:n ja alueen maanomistajien kanssa. Tavoitteena on poistaa Holstenkosken padon aiheuttama nousueste, joka estää kalojen vaelluksen Kiskonjoen latvavesille. Lisäksi alueella tehdään kalataloudellinen kunnostus. Toimet ovat vesienhoidon toimenpideohjelman 2022-2027 mukaisia. Aneriojoen Holstenkosken padon vaellusesteen poistaminen on esitetty keskeiseksi kunnostustoimeksi myös meritaimenkantojen elvytys- ja hoitosuunnitelmassa. Esityslistan oheismateriaalina on kartat Holstenkosken sijainnista.

Holstenkoskessa on sijainnut historiallinen Kurkelan mylly. Padon rakentamisesta on annettu Turun ja Porin maaherran päätös 14.12.1903 ja 27.10.1927 (nro 8490). Voimalaitos/mylly on lakkautettu. Alueen rakennukset ovat romahtaneet lukuun ottamatta alueen viimeisintä sähköasema- ja jauhomyllyrakennusta, joka on erittäin huonossa kunnossa. Pato- ja koskialueelle on tehty arkeologinen inventointi 24.-25.8.2017. Alueen ja vesilain mukaisen luvan omistus ovat nykyisin yksityisillä henkilöillä.

Varsinais-Suomen ELY-keskus on tilannut padon purun suunnitelman ja kosken kunnostussuunnitelman. Padon purkamisessa huomioidaan kulttuurihistorialliset arvot siten, että patoa ei pureta kokonaan vaan siihen puhkaistaan kahden pilarivälin levyinen aukko. Padon purkaminen parantaa erityissuojellun Kiskonjoen latvavedet Natura2000-alueen luontoarvoja. Padon purun jälkeen vaellusyhteys on auki mereltä Kiskonjoen latvavesille asti. Erityisesti Kiskonjoen arvokas taimenkanta hyötyy padon purusta. Alue kunnostetaan siten, että alue luonnonmukaistuu ja pysyy jatkossa kunnossa ilman ylläpitoa tai huoltoa.

Hankkeen toteutukseen ollaan hakemassa Valonian ja WWF:n kanssa avustusta maa- ja metsätalousministeriön [NOUSU-ohjelmasta](#). Avustusta voidaan myöntää kalataloudellisiin hankkeisiin, joiden tavoitteena on vahvistaa uhanalaisten tai vaarantuneiden vaelluskalalakantojen elinvoimaisuutta turvaamalla ja parantamalla kalakantojen luontaista elinkiertoa. Rahoitusta suunnataan hankkeisiin, joihin saadaan kumppaneita merkittävällä omarahoitusosuudella (50 % omarahoitusta).

Hanke vaatii vesilain mukaisen luvan: luvan muutos, ruoppaus. Nykyinen lupa on yksityisten henkilöiden omistuksessa, joten hankkeeseen tarvitaan kaupungin osallisuutta vesilain mukaisen luvan hakijana. Vesilain mukainen lupa ja sen lupavelvoitteet ja vastuut jäävät kaupungille. Suunnittelun lähtökohta on ollut se, että rakenteista ei muodostu rasiitetta vaan alue pysyy kunnossa luonnonmukaisesti. Hankkeen toteutuksen koordinaattorina toimisi Valonia. WWF Suomi olisi mukana hankekonsortiossa asiantuntijana ja rahoittajana. Hankkeen alustava tarkentumaton kustannusarvio on noin 210 000-220 000 €. NOUSU-ohjelmasta haetaan 50 % rahoitusta. Omarahoituksen haku on parhaillaan käynnissä.

Hanke on vesienhoitosuunnitelman 2022-2027 tavoitteiden mukainen ja toteuttaa Salon ilmasto- ja ympäristöohjelman 2021-2025 päätavoitetta lähivesistä huolehtiminen ja sen painopistettä puhtaat lähivedet, tekoja vesistöntilan parantamiseksi sekä painopistettä monimuotoinen luonto.

Esittelijä	Kaupunkikehitysjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunkikehityslautakunta ehdottaa kaupunginhallitukselle, että se päättää, että Salon kaupunki osallistuu Aneriojoen Holstenkosken padon purku- ja kalataloudelliseen kunnostushankkeeseen toimimalla kustannuksellaan vesilain mukaisen luvan hakijana ja osallistumalla hankkeen omarahoitusosuuteen enintään 5000 eurolla vuoden 2023 loppuun mennessä.
Päätös	Kaupunkikehityslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen. Pöytäkirja tämän pykälän osalta tarkastettiin heti kokouksessa.
Tiedoksianto	Toimistopalvelut Kaupunginhallituksen käsittelyn jälkeen: Rakennus- ja ympäristölautakunta Kaupunkikehityslautakunta